

Vähäpäästöisempiä ajoneuvoja ja kuljetuksia julkisiin hankintoihin

vuoropuhelu 18.5.2021

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi ja vaikutukset hankintoihin

Taneli Varis

Sisältö

1. Direktiivin tausta
2. Vaatimukset Suomelle
3. HE kansallisesta täytäntöönpanosta

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

18.5.2021

Vähäpäästöisempiä ajoneuvoja ja
kuljetuksia julkisiin hankintoihin -
vuoropuhelu

3

» hankintakeino.fi

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi (Clean Vehicles Directive)

- Direktiivi puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä on alun perin vuodelta 2009. Direktiivi ja sen toimeenpaneva laki [Laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa](#) tunnetaan kuitenkin huonosti ja vaikutukset eivät ole olleet toivottuja.
- Muutos direktiiviin hyväksyttiin kesällä 2019 – jäsenvaltioilla täytäntöönpanoon aikaa elokuuhun 2021 asti.
- Päivitetyssä direktiivissä aiemmat velvoitteet on korvattu sitovilla jäsenvaltiokohtaisilla minimiosuuksilla puhtaille ajoneuvoille (EU-kynnysarvot ylittävissä) julkisissa hankinnoissa.
- Direktiivi koskee sekä ajoneuvojen hankintaa että leasing-palveluita ja lisäksi joitain palveluhankintoja ja joukkoliikennettä.
- Direktiivin piirissä ovat vain 2.8.2021 alkaen tehdyt hankinnat.
- Huom! Vaatimukset eivät koske suoraan jokaista yksittäistä hankintaa vaan ajoneuvojen kokonaismääriä kahdella hankintajaksolla eli vuosina 2021-2025 ja 2026-2030.

Puhtaiden ajoneuvojen tavoitteita eri jäsenvaltioissa (kevyet hyötyajoneuvot):

- Luxemburg 38,5
- Ruotsi 38,5
- Tanska 37,4 %
- **Suomi 38,5 %**
- Saksa 38,5 %
- Ranska 37,4 %
- Alankomaat 38,5 %
- Itävalta 38,5
- Belgia 38,5
- Italia 38,5 %
- Irlanti 38,5
- Espanja 36,3
- Kypros 31,9 %
- Malta 38,5 %
- Portugali 29,7 %
- Kreikka 25,3 %
- Slovenia 22
- Tšekki 29,7
- Viro 23,1 %
- Slovakia 22 %
- Liettua 20,9 %
- Puola 22
- Kroatia 18,7 %
- Unkari 23,1 %
- Latvia 22 %
- Romania 18,7
- Bulgaria 17,6 %

Henkilö ja pakettiautot (ajoneuvoluokat M1, M2 ja N1)

- Puhtaaksi henkilö- ja pakettiautoksi katsotaan ensimmäisen hankinta-ajanjakson aikana enintään 50 CO₂ g/km päästöinen ajoneuvo. Toisen hankinta-ajanjakson aikana eli vuosina 2026-2030 puhtaaksi henkilö- ja pakettiautoksi katsotaan 0 CO₂ g/km päästöinen ajoneuvo.
- Käytännössä vaatimus tarkoittaa täyssähköisiä autoja tai vuoteen 2026 asti myös osin ladattavia hybrideitä.
- **Suomen tavoiteosuus on 38,5 % uusista hankinnoista**
- Jäsenvaltiot voivat jättää esteettömät M1-luokan ajoneuvot soveltamisen ulkopuolelle

Raskas kuljetuskalusto (ajoneuvoluokat N2 ja N3)

- Puhtaaksi ajoneuvoksi luokitellaan ajoneuvo, joka kulkee 100% *jakeluinfradirektiivin 2014/94/EU* määritelmän mukaisella vaihtoehtoisella polttoaineella (biopolttoaine, sähkö, kaasu tai vety). Biopolttoaineiden osalta vaatimuksena on lisäksi, ettei tuotannossa ole käytetty ns. high-ILUC raaka-aineita
- Käytännössä nykyään Suomessa myytävät biopolttoaineet täyttävät vaatimuksen.
- **Suomen tavoiteosuus on 9 % uusista hankinnoista vuosina 2021-2025 ja 15 % vuosina 2026-2030**

Linja-autot (M3, vain ns. paikallisliikenteen bussit)

- Puhtaaksi ajoneuvoksi luokitellaan ajoneuvo, joka kulkee 100% jakeluinfradirektiivin 2014/94/EU määritelmän mukaisella vaihtoehtoisella polttoaineella (biopolttoaine, sähkö, kaasu tai vety). Biopolttoaineiden osalta vaatimuksena on lisäksi, ettei tuotannossa ole käytetty ns. high-ILUC raaka-aineita
- Käytännössä nykyään Suomessa myytävät biopolttoaineet täyttänevät vaatimuksen.
- Suomen tavoiteosuus on **41 % uusista hankinnoista vuosina 2021-2025 ja 59 % vuosina 2026-2030.** Huom: Lisäksi puolet näistä osuuksista täytettävä täyssähköisillä!

EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat joita direktiivi koskee

- Ajoneuvojen osto, leasing ja osamaksukauppa.
- Palvelusopimusasetuksessa (1370/2007) tarkoitettut maanteiden henkilöliikennepalvelut sekä osa muista palveluhankinnoista:
  - 60112000-6 Joukkoliikennepalvelut maanteitse
  - 60130000-8 Matkustajien erikoiskuljetukset
  - 60140000-1 Tilausmatkustajaliikenteen palvelut
  - 90511000-2 Jätteiden keruupalvelut
  - 60160000-7 Tieliikenteen postikuljetukset
  - 60161000-4 Pakettien kuljetuspalvelut
  - 64121100-1 Postin jakelupalvelut
  - 64121200-2 Pakettien jakelupalvelut

Hallituksen esitys kansallisesta täytäntöönpanosta

[Linkki: Käsittelytiedot eduskunnassa](#)

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

18.5.2021

Vähäpäästöisempiä ajoneuvoja ja kuljetuksia julkisiin
hankintoihin - vuoropuhelu

» hankinta.keino.fi

Aikataulua täytäntöönpanolle

2019-2020

- Direktiivi hyväksytty (7/2019)
- LVM esiselvitys vaihtoehdoista (1/2020)

Käynnissä

- Hallituksen esitys lausunnoilla (12/2020-2/2021)
- **Hallituksen esitys eduskunnalle (4/2021)**

2021-2022

- Lainsäädäntö saatettava voimaan 2.8.2021
- Komissiolle ilmoitettava täytäntöönpanosta viimeistään 2.8.2022

Yleisiä näkökulmia täytäntöönpanoon

- Direktiivin vaatimukset ovat jäsenmaita koskevia ja niihin pääsemiseen on valittavassa useita tapoja
- Kaikkien hankintojen osalta ei välttämättä tarvita toimenpiteitä sillä teknologian kehitys on nopeaa
- Alueelliset erot etenkin palveluhankintojen osalta ovat suuret
- Yksityiskohdat voivat vielä muuttua tässä esityksessä olevasta.

Hallituksen esityksen huomioita

- Luonnos direktiivin toimeenpanevasta laista oli lausunnoilla helmikuuhun 2021 asti ja lausuntoja annettiin yli 70.
- HE sisältää huomattavan alueellisen ja hankintayksiköittäisen tavoitteiden eriyttämisen.
- Erilaiset direktiivin sallimat poisrajaukset laajasti käytössä: mm. esteettömät M1, hälytysajoneuvot, poliisiajoneuvot...
- Suurimmat vaatimukset kohdistuisivat kaupungeille ja pienimmät Pohjois- ja Itä-Suomen kunnille.

Luonnoksessa esitetyt vaatimukset henkilö ja pakettiautoissa

Hankintayksikkö	Puhtaiden osuus 2021-2025	Puhtaiden osuus 2026-2030
17 suurempaa kaupunkia:	50 %	50 %
Muut <u>kuntien</u> hankintayksiköt: Etelä-Karjala, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Kymenlaakso, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Satakunta, Uusimaa Varsinais-Suomi	35 %	35 %
Muut <u>kuntien</u> hankintayksiköt: Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Savo, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo	20 %	20 %
Muut hankintayksiköt	38,5 %	38,5 %

Luonnoksessa esitetyt vaatimukset kuorma-autoissa

Hankintayksikkö	Puhtaiden osuus 2021-2025	Puhtaiden osuus 2026-2030
17 suurempaa kaupunkia:	15 %	21 %
Muut <u>kuntien</u> hankintayksiköt: Etelä-Karjala, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Kymenlaakso, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Satakunta, Uusimaa Varsinais-Suomi	5 %	10 %
Muut <u>kuntien</u> hankintayksiköt: Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Savo, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo	0 %	5 %
Muut hankintayksiköt	9 %	15 %

Luonnoksessa esitetyt vaatimukset linja-autoissa

Hankintayksikkö	Sähköisten osuus 2021-2025	Sähköisten osuus 2026-2030
Toimivaltaiset viranomaiset: HSL	35 %	60 %
Toimivaltaiset viranomaiset: Tampere, Turku	15 %	25 %
Toimivaltaiset viranomaiset: Lahti, Jyväskylä, Oulu	5 %	10 %
Muut	0 %	0 %

LISÄKSI: Kaikilla hankintayksiköillä puhtaiden (muut kuin sähkö) osuus ensin vuosina 2021-2026 41 % ja vuosina 2026-2030 59 %

Hankintayksikön valmistautuminen direktiivin vaikutuksiin

- Tarve laajemmalle käyttövoimatarkasteluille ja strategialle.
- Tulevien vuosien hankintojen ja sopimuskausien pituuden läpikäyminen
- Vaatimusten kohdentaminen eri hankinnoille (missä toimii, missä ei?)
- Vuoropuhelut tukena vaatimusten kohdentamisessa eri hankintoihin
- Jakelu- ja latausinfra tilanne ja toteutustavat keskeisiä toteutettavuudelle

Kiitos!

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

»» hankintakeino.fi